

Folkets Hus bevegelsen er like gammel som selve arbeiderbevegelsen, men fikk en oppblomstring i og med den tunge industrialiseringen etter 1905. Folkets Hus var bygd, eid og administrert av arbeiderorganisasjonene og bare av dem. De ble derfor et knutepunkt for arbeiderbevegelsens kultur, men også mange steder et samlingspunkt for hele det lokale folkelige kulturlivet. Særlig etter 1945 gikk DNA inn for bygging av samfunnshus i offentlig regi som en del av en større politisk strategi. I 1972 ble igjen politikken endret. Man satset igjen på egne Folkets Hus, men nå med offentlig støtte.

Harald Berntsen

100 år med Folkets Hus

Foredrag på Folkets Hus Landsforbunds 40-års jubileums-seminar 9. okt. 1987

1

I strengt formell forstand er det en overdrivelse å si at norske Folkets Hus har 100 år bak seg i 1987. Det første lokalet som ble bygd under navn av Folkets Hus her i landet, var Spjerøy Folkets Hus i 1898.

I en tid da Carl I. Hagen ser ut til å ri fram på en bølge av skepsis til innvandrere, og da arbeiderbevegelsen ikke riktig har bestemt seg for om den skal ta kampen opp mot eller legge seg på den samme bølgen, kan det være grunn til å minne om at det var såkalte fremmedarbeidere som ga noen av de første og viktigste impulsene til å danne en moderne arbeiderbevegelse i Norge. Også til å starte Folkets Hus-bevegelsen. Svenske steinhoggere dominerte Hvaler Stenhuggeriers Arbeiderforening som reiste huset på Spjerøy.

Innvandrerne hadde sikkert ideen med seg fra Sverige, som fikk sitt første Folkets Hus i Kristianstad i 1890. Danmark var enda tidligere ute. Landets første Folkets Hus ble innviet i København i 1879.

At Norge lå etter med Folkets Hus, hadde ikke årsak i en like sein utvikling av norsk arbeiderbevegelse. Som Hjalmar Branting pekte på i 1892, lå grunnen derimot i at 1800-tallets arbeiderbevegelse i Norge i stor grad kunne løse forsamlingsproblemet uten å bygge nye hus. I Norge hadde nemlig de borgerlige arbeiderforeningene reist en rekke lokaler som sosialdemokratene kunne gjøre bruk av og etter hvert erobre.

I 1893 innledet Arbeiderpartiet en lang rekke erobringer av borgerlige arbeiderforeningslokaler med å ta makten i Kristiania Arbeidersamfund. Omtrent på samme tid bygde sosialdemokratiske arbeiderforeninger lokalet *Arbeideren* i Modum og lokalet *Vonheim* på Røros. Forløperen for De samvirkende fagforeninger i Oslo — Chr. Holtermann Knudsens Fagforeningernes Sentralkomitè fra 1883 — hadde fra 1886 og i tre

Det første hus i Kristiania (Arbeiderforening).
Ses utkast av arkitekt Harald Ohlsen.

Sosial-Demokraten hadde i 1906 en utførlig reportasje om det nye Folkets Hus i Kristiania. Tegningen, som er laget etter et utkast av arkitekt Harald Ohlsen, viser hovedfasaden. Den høytidlige innvielsen fant sted i desember 1907.

Spjerøy Folkets Hus på Hvaler, bygd i 1898, var det første Folkets Hus her i landet — både i navnet og i gavnet. Bildet er tatt etter at huset ble nyrestaurert i begynnelsen av 1980-åra.

år framover eksistens bare i form av en såkalt huskomité. Komiteen arbeidet med å skaffe felles lokaler til alle de nye fagforeningene i hovedstaden i 1880-åra.

Praktisk sett er det derfor ikke å ta munnen for full å si at Folkets Hus-bevegelsen er like gammel som arbeiderbevegelsens første og stadig største parti i Norge.

I de landlige skjærgårdsomgivelsene på Spjerøy fantes det ikke noen borgerlig arbeiderforening å erobre da steinindustrien gjorde sitt inntog på slutten av forrige århundre. Der måtte den nye, selvstendige arbeiderbevegelsen selv bygge sitt eget Folkets Hus. Huset var fra starten eid og administrert av en forening som skulle bli den mønstergyldige formen for arbeidernes husorganisasjoner, nemlig en sammenslutning av fag- og partiforeningene på stedet.

Da Folkets Hus for alvor begynte å sprette opp som paddehatter etter århundreskiftet, skjedde det i stor grad på liknende steder. Oppblomstringen var knyttet til den tunge industrialiseringen som satte inn særlig etter 1905, og som førte til en voldsom vekst i antallet ufaglærte anleggs- og fabrikkarbeidere. Dette nye innslaget i arbeiderklassen flyttet tyngdepunktet i arbeiderbevegelsen bort fra de tradisjonelle håndverkerne i de gamle bymessige strøk. Det utgjorde mye av det sosiale grunnlaget for at bevegelsen endelig gjorde seg selvstendig i forhold til Venstre, og — på litt lengre sikt — for den spesielt

radikale utvikling norsk arbeiderbevegelse gjennomgikk under ledelse av Kyrre Grepp og Martin Tranmæl.

Den samme utviklingen gjorde det nødvendig å bygge egne og nye Folkets Hus. Den nye industrien slo seg i stor grad ned i tidligere tynt befolkede landdistrikter der det var vannkraftforekomster og gode betingelser for anlegg av eksportthavner. Den forserte utbyggingen av kommunikasjonene i samme tidsrom gikk også for seg i spredtbygde strøk.

På slike steder fantes det ikke forsamlingslokaler som den nye og raskt voksende arbeiderbevegelsen kunne gjøre bruk av. Ål Arbeiderforening ble f.eks. stiftet i et hvilerom i en lokomotivstall på Bergensbanen. På Rjukan måtte arbeiderne holde møter i spise- og sovebrakker der sengene sto to og to over hverandre, i tunnelinnslag, eller under åpen himmel, før det første Folkets Hus sto ferdig i 1910. I protokollen fra stiftelsen av Staksnæs Arbeiderforening i Eydehavn i 1913 heter det: «Noe lokale hadde man ikke — men naturen var fri, og sommeren lå over landet.»

På et sted som Høyanger var Folkets Hus det første bygget som reiste seg nest etter bolighus og brakker, mange år før det f.eks. ble bygd noen kirke.

Reisningen av Folkets Hus på de nye industri- og anleggsste-

Folkets Hus, Torp i Idd, 1911. Dette var også et steinhoggerhus, men hadde mer preg av forsamlingshus enn Folkets Hus på Spjerøy.

Odda Folkets Hus var etter partisplittelsen i 1923 bokstavelig talt en høyborg for kommunistene.

dene, og veksten i arbeiderklassen i det hele tatt, styrket i sin tur arbeiderbevegelsen i eldre byer og tettsteder, samt i de fortsatt utpregede landdistriktene. Også her vokste Folkets Hus fram som en grunnleggende del av bevegelsen.

Da den nye retning vant fram i parti og fagbevegelse i åra 1918-21 og utløste splittelsen av arbeiderbevegelsen i til slutt tre partier, var Folkets Hus en politisk og økonomisk viktig del av bevegelsens eiendom. De ble derfor både valplass og direkte gjenstand for rivaliseringen mellom partiene, særlig mellom Arbeiderpartiet og kommunistpartiet. De politiske kampene gikk for seg i Folkets Hus, og de dreide seg bl.a. om å sikre seg herredømme over husene selv med alle mulig knep og triks.

Samtidig herjet økonomisk depresjon. Det samlede resultatet var en periode med nedgang i utbyggingen av Folkets Hus.

Samlingen av Arbeiderpartiet og det høyresosialdemokratiske partiet i 1927, den faglige organiseringen av skog- og landarbeiderne i åra som fulgte og til slutt Nygaardsvolds regjeringsdannelse i 1935 utløste derimot nye bølger av utbygging av Folkets Hus — ikke minst utover bygdene.

Kampen mellom Arbeiderpartiet og Norges kommunistiske parti var ikke bare en rivalisering om makten innad i arbeiderbevegelsen. Etter hvert som arbeiderbevegelsen vokste fram fra en svak outsider-posisjon til å bli den sentrale maktfaktor i samfunnet, ble kampen om ledelsen av bevegelsen mer og mer en kamp om makten i hele samfunnet. Kampen mellom arbeiderklasse og borgerskap forflyttet seg så å si inn i arbeiderbevegelsen. Derfor oppga også viktige deler av borgerskapet fra begynnelsen av 1930-åra den tidligere kaldkrigsfronten mot arbeiderbevegelsen som helhet. De begynte i stedet å søke etter støttepunkter innen arbeiderbevegelsen som kunne overta statsstyret og stabilisere en kriserammet kapitalisme, inntil de aksepterte og ble fødselshjelpere for Nygaardsvold-regjeringen i 1935.

Folkets Hus rundt omkring, særlig på de nye anleggs- og industristedene, inntok tidlig lokalt en slik sentral posisjon som arbeiderbevegelsen etter hvert fikk i full samfunnsmålestokk. På steder der det ikke tidligere fantes forsamlingslokaler, kanskje bortsett fra bedehus, ble Folkets Hus sentrum ikke bare for arbeiderbevegelsen, men for hele det lokale kulturlivet. De hadde ofte bibliotek som kunne benyttes av samtlige innbyggere på stedet. De kulturelle og sosiale tilstelningene — med

teater, musikk og dans — var åpne for alle, og hadde stort sett et allment kulturelt innhold. En egen arbeiderkultur hadde i streng forstand bare en blomstring i første halvdel av 1930-åra, som et ledd i mobiliseringen for å overta regjeringsmakten.

Selv om de faglige og politiske arbeiderorganisasjonene sto som eiere av Folkets Hus, var de åpne for utleie til alle kulturelle og andre organisasjoner som ikke selv hadde noe imot å ferdes i Folkets Hus. Mens arbeiderbevegelsen selv, i sin egen barndom, var blitt utelukket fra eksisterende lokaler av de herskende klasser og deres politi, åpnet f.eks. Rjukan Folkets Hus dørene for stedets borgerlige forsvarsforening. Svært mange steder sto Folkets Hus for driften av de lokale kinoene, som var en av de viktigste finansieringskildene for husene, og kjørte de vanlige, kommersielle underholdningsfilmene.

Arbeiderbevegelsen ble dermed — gjennom Folkets Hus — bærer av det lokale kulturlivet, langt framfor f.eks. det opplyste, industrielle borgerskapet av ingeniører og direktører, som isolerte seg i sine egne sirkler og uten nevneverdig motstand overlot hegemoniet til arbeiderbevegelsen.

På denne måten fungerte ofte Folkets Hus alt før 2. verdenskrig på linje med det vi i dag kjenner som samfunnshus. Det hersket selvfølgelig også helt andre forhold, bl.a. i mindre,

Foreningsmøte i Folldalen Folkets Hus, omkring 1910. Folkets Hus i Folldalen ble innviet 1. mars 1909, som et av de første på landsbygda i Norge.

Dette sa Bull trass i at samfunnshusutbyggingen i virkeligheten betydde nedbygging av arbeiderorganisasjonenes egne Folkets Hus, og at arbeiderbevegelsen i dag selv for lengst har forkastet denne linja som feilslått og satser igjen på Folkets Hus.

Det er i år 40 år siden Folkets Hus Landsforbund ble stiftet i 1947. Forbundet var forberedt av Komiteen for Folkets Hus og Folkeparkene fra 1945, og vedtatt opprettet av LO-kongressen i 1946. LO sikret seg full kontroll med det nye landsforbundet. Alt fra starten oppnevnte LO flertallet i forbundets forretningsutvalg og landsstyre. Bare et mindretall ble valgt av forbundets landsmøter.

Folkets Hus Landsforbund skulle likevel ikke bare organisere arbeiderorganisasjonenes Folkets Hus, som hadde vokst fram på lokalt initiativ fra århundreskiftet og framover. LO-kongressen i 1946 sluttet seg til innstillingen fra Komiteen for Folkets Hus og Folkeparkene om at det nye landsforbundet også skulle søke å få med seg de nye samfunnshusene som bl.a. inngikk i statens gjenreisningsplaner.

Samfunnshusene skilte seg fra de gamle Folkets Hus ved at alle politiske og kulturelle organisasjoner kunne være medeiere i husene, ikke bare arbeiderorganisasjonene. LO-kongressen var dessuten enig i at også de gamle Folkets Hus i gavnet måtte bli samfunnshus, ved at man åpnet for andelstegning for flere enn arbeidernes organisasjoner.

I tråd med dette satte Folkets Hus Landsforbund seg fra starten som mål å bli den samlende organisasjon for *alle* åpne forsamlingshus i landet. På landsmøtet i 1950 styrket forbundet ytterligere denne profilen ved å vedtektsfeste at det var en «upolitisk» organisasjon.

På denne måten ble Folkets Hus Landsforbund skreddersydd for Arbeiderpartiets og regjeringens linje på forsamlingshusområdet. Linja var i praksis å erstatte Folkets Hus med samarbeids-, det vil si samfunnshus. Arkitekt Frode Rinnan var en av de mest sentrale figurene i Komiteen for Folkets Hus og Folkeparkene og seinere i Folkets Hus Landsforbund. Rinnan samarbeidet fra første stund nært med den statlige gjenreisningsinstitusjonen Brente Steders Regulering om å legge inn tomter for samfunnshus i de krigsherjede strøk. Resultatet var særlig tydelig i Finnmark. Bare i Hammerfest ble Folkets Hus gjenreist. Ellers avløste nye samfunnshus de ødelagte

Rolf Hofmo var fra 1946 kontorsjef ved Statens ungdoms- og idrettskontor. I troen på at arbeiderbevegelsen ville prege hele samfunnsutviklingen, satset han på bygging av samfunnshus framfor å videreutvikle Folkets Hus-bevegelsen.

Folkets Hus Landsforbund holdt sitt annet landsmøte i storsalen i det gamle Folkets Hus i Bergen i september 1950. Få måneder etter ble bygningen ødelagt av brann.

Folkets Hus.

Gerhardsens regjering gikk videre. I 1950 vedtok stortingsflertallet å opprette Statens ungdoms- og idrettskontor (STUI), samt å bevilge 200 000 kr. i året til bygging av forsamlingshus, midler som skulle fordeles etter innstilling fra STUI. Kontorsjef Rolf Hofmo utarbeidet stønadvilkår som utelukket arbeiderorganisasjonenes Folkets Hus og andre foreningseide hus fra å få del i midlene, og favoriserte samfunnshus.

Samtidig unnlot Arbeiderpartiet å bruke stortingsflertallet til å fjerne eller endre kommunelovens § 23. Paragrafen satte forbud mot kommunale bevilgninger til politiske formål, og ble i svært mange tilfelle tolket som en hindring for kommunal støtte til Folkets Hus.

Arbeiderpartiets politikk var med andre ord å utelukke Folkets Hus fra offentlig støtte, men å legge alle forhold til rette for samfunnshus.

Virkningene gjorde seg for alvor gjeldende utover i 1960-åra. Folkets Hus ble da samtidig rammet av strukturrasjonalisering og avfolking, fjernsynsutbygging, motorisering og nye fritidsvaner som fulgte av arbeidstidsforkortelser og økt privat levestandard. Flere og flere hus fikk store problemer, og ble enten solgt, leid bort, revet eller omdannet til samfunnshus. Bare lokale arbeiderorganisasjoners egen evne og vilje til å

oppretholde husene reddet mange fra å bli utslettet. Dessuten hadde LO og Folkets Hus Landsforbund etter hvert satset på å opprettholde og bygge nye Folkets Hus-bastioner i de aller største byene og industristedene, der arbeiderbevegelsen hadde spesielt sterke posisjoner.

Det var denne samfunnshuslinja Trygve Bull i NRK/Radio kalte for noe av det mest dristig radikale ved Arbeiderpartiets etterkrigspolitikk. En slik vurdering må forstås ut fra den politiske situasjon etter 2. verdenskrig og ut fra særtrekk ved den typen norsk radikalisme som Trygve Bull selv representerer.

Samarbeidspolitikken var lite omstridt innen arbeiderbevegelsen etter krigen. På forsamlingshusområdet var den ikke gjenstand for strid i det hele tatt. LO-kongressens tilslutning i 1946 til innstillingen fra Komiteen for Folkets Hus og Folkeparkene var enstemmig. Også kommunistene stemte altså for. I alle etterkrigsåra agiterte AUFs hovedorgan (Arbeiderungdommen, seinere Fritt Slag) for samfunnshus, uten motforestillinger, og nesten uten å nevne ordet Folkets Hus i spaltene.

Motstanden mot samarbeid om forsamlingshus — om samfunnshus — kom ikke fra krefter innen arbeiderbevegelsen. I de første åra etter krigen var det borgerlig uvilje som hindret at Folkets Hus i store industribyer som Porsgrunn ble erstattet av samfunnshus.

Framstøtet for samarbeid på forsamlingshusområdet førte altså til konfrontasjon med de borgerlige. Forholdet gikk igjen ved opprettelsen av STUI og de første statsbevilgningene til samfunnshus. Bare enkelte Venstre-representanter sluttet seg til Arbeiderpartiets stortingsflertall.

Den borgerlige skepsisen til samfunnshus var ikke uten et visst grunnlag. I denne sammenheng blir kanskje også Trygve Bulls betraktninger mer forståelige.

Allerede i innstillingen til LO-kongressen i 1946 het det at arbeiderorganisasjonene måtte sikre seg ledende posisjoner i de samarbeidsforetak som samfunnshusene skulle være. I agitasjonen for samfunnshus innen arbeiderbevegelsen var det et stadig omkvad at arbeiderorganisasjonene nå var blitt sterke nok til å dominere «hele samfunnet», også samfunnshusene.

Dette antyder en strategi som store — om ikke alle — deler av arbeiderbevegelsen trodde på som grunnlag for samarbeidspolitikken: Sosialismen skulle gjennomføres i kraft av arbeiderbevegelsens evne til å dominere staten og classesamar-

beidsorganene. Strategien nærmet seg f.eks. den folkedemokratiske i det — vel å merke — langt mer tilbakeliggende Øst-Europa. Den spøkte kanskje særlig i bakhodet på tidligere motdagister som Rolf Hofmo og Frode Rinnan (og Trygve Bull?). Den bygde på en sterk innflytelse fra tysk og østerriksk marxistisk tradisjon på norsk arbeiderbevegelse i mellomkrigstida — ikke minst på Mot Dag og AUF.

Det var neppe tilfeldig at denne teoretiske innflytelsen fra noen av Europas mest utpreget byråkratiske stater — med dens vekt på sentralisering og statsdrift som i seg selv en overgangsform til sosialismen — fikk nedslag i akademikerorganisasjonen Mot Dag. Den embetsstanden som rekrutterte Mot Dag, hadde spilt en stor rolle i å drive fram en borgerlig-kapitalistisk utvikling i et 1800-talls Norge med et forholdsvis svakt borgerskap. Deler av denne embetsstanden følte seg i neste omgang truet av den utvikling som den selv hadde lagt grunnlaget for, og utviklet bl.a. en forakt for kulturløsheten i det nye industriborgerskapet. De fant en ny hest å ri på i den unge arbeiderbevegelsen, som kunne være et redskap til å holde liv i et sterkt statsapparat og dermed i embetsstanden selv.

Dette embetsmannsmiljøet var tilbøyelig til å se på seg selv som hevet opp i en nøytral stilling som representanter for det allmenne vel i forhold til klassemotsetningene, og til å betrakte arbeiderklassen som en ressurs som de klasseløse kunne bruke til å føre det allmenne vel og den kulturelle dannelsen videre. Halvdan Kohts historiefilosofiske tanke om at det nå var arbeidernes tur til å bli innlemmet i og bære nasjonalstaten videre fram, med røtter i forgjengeren Sars' evolusjonsteori, kan ses som et av de klare uttrykk for dette.

I Folkets Hus-sammenheng kom den samme tilhøyeligheten til uttrykk da Frode Rinnan, sammen med andre Sosialistiske Arkitekter, i 1937 lanserte et program for samfunnshus i brosjyren utarbeidet på oppdrag av Landsorganisasjonens låneinstitusjon Folkets Hus Fond. Rinnan og hans medarbeidere skrev her at det burde være en offentlig oppgave å bygge forsamlingshus, men at bare arbeiderbevegelsen var i stand til å bære denne offentlige oppgaven fram til løsning.

Endelig hadde dette embetsmannsmiljøet et nært forhold til den tidlige kulturradikalismen, ikke minst slik den var representert av journalisten Karl Johansen i Dagbladet. Når Trygve Bull i dag ser på samfunnshusutbyggingen som noe av det

Folkets Hus i Trondheim i 1930-åra. Arbeiderbevegelsen i Trondheim kjøpte det tidligere Grand Hotell og innredet det til Folkets Hus i 1917. Kjøpet ble gjort mulig ved store ytelser fra arbeiderne, blant annet ved ekstrakontingent fra begynnelsen av århundret. I 1921 ble det som et av de første partieide hus overført til fagforeningene. På den måten kunne eiendommene unngå de skadelige virkninger av de interne motsetningene i den politiske arbeiderbevegelsen.

mest framskrittsvennlige ved etterkrigspolitikken, kan det være riktig å forstå ham også i et slikt perspektiv.

I deler av Norge, som på Vestlandet, støtte samfunnshusplanene på sterk motstand fra dominerende religiøse grupperinger som var redd for kulturell og økonomisk konkurranse. I et tilfelle som på Sotra ble samfunnshuset drevet gjennom av en allianse av Arbeiderpartiet og moderne fiskerikapitalistiske krefter, og virket der sikkert framskrittsvennlig i forhold til den herskende bedehuskulturen. Stortingsalliansen av Arbeiderpartiet og enkelte Venstre-representanter demonstrerer et liknende forhold. Det kom også til uttrykk i at mens Dagbladet ofte hadde et positivt syn på samfunnshusprosjektene, prøvde det i det ene tilfellet etter det andre å skandalisere Folkets Hus. Den gang som i dag framsto Dagbladet — mer enn Arbeiderpartiavisene selv — som et organ for liberale dreininger i arbeiderbevegelsen.

De kreftene innen arbeiderbevegelsen som fortsatt siktet mot grunnleggende samfunnsendringer, hadde altså en strategi som bygde på den forutsetning at arbeiderbevegelsen i kraft av sin nyvunne styrke og makt ville være i stand til å dominere samarbeidsinstitusjonene som ble opprettet, bl.a. til erstatning for de tidligere, egne arbeiderkulturelle institusjonene.

Folkets Hus Landsforbund kan ses som et redskap for denne strategien på forsamlingshusområdet. Forbundet tok sikte på å organisere samtlige åpne forsamlingshus i landet og forme dem etter samfunnshusmodellen. Resultatet ble et annet. De fleste Folkets Hus lot seg ikke omdanne til samfunnshus. De ble i stedet utsatt for en kraftig sanering. Og av de 410 samfunnshus som var bygd med statsbidrag fram til 1972, hadde bare 94 funnet grunn til å melde seg inn i Folkets Hus Landsforbund.

Strategien fra 1945 og framover hadde slått fullstendig feil. I 1972 så Folkets Hus Landsforbund seg derfor tvunget til å velge mellom å nedlegge seg selv og å gå nye veier. Landsmøtet valgte det siste. Forbundet kvittet seg med sin «upolitiske» profil, erklærte seg åpent som arbeiderbevegelsens forsamlingshusorganisasjon, og lot seg innlemme direkte i LOs administrasjon. Det gikk nå inn for å bevare og bygge nye Folkets Hus der det var mulig. Samtidig satte det i gang en offensiv mot kommunelovens § 23, og krevde statsstøtte til organisasjonshus som Folkets Hus på linje med samfunnshus.

Dette betydde i virkeligheten at Folkets Hus Landsforbund og LO kastet Arbeiderpartiets forsamlingshuspolitiske linje fra hele etterkrigstida på båten.

Men kursomleggingen skjedde ikke i motstrid med Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet endret selv på samme tid sin kulturpolitikk i samme retning. Inspirert av svensk sosialdemokrati lanserte partiet den tese at organisasjonslivet var det viktigste i landets kulturliv, og fortjente vel så mye offentlig støtte som tradisjonell «finkultur».

Innen partiet fantes det likevel lenge en treg motstand mot å ta konsekvensene av dette på forsamlingshusområdet. Først i 1975 opphevet Stortinget § 23 i kommuneloven, og åpnet dørene for kommunale bevilgninger til Folkets Hus og andre foreningseide lokaler. Og først med Harlem Brundtland-regjeringens kulturmelding fra 1981 gikk partiet inn for prinsippet om at også organisasjonshus skulle få statsstøtte, og ikke bare

samfunnshus. Etter at Willoch-regjeringen satte bremsene på, vedtok Stortinget prinsippet i mars 1985. Først ved salderingen av 1987-budsjettet i desember 1986 fikk det utslag i direkte bevilgninger, i form av Lotto-midler.

På grunnlag av Folkets Hus Landsforbunds nye linje fra 1972 og de nye åpningene for kommunal og statlig støtte har Folkets Hus-bevegelsen seinere befestet sin stilling. Mange har etter hvert fått øynene opp for at nedbyggingen av arbeidernes egne kulturinstitusjoner ikke bare viste seg å være en feilslått strategi, men bidro til å rydde veien for Høyre-bølgen og dermed også tap av regjeringsmakt.

Men Folkets Hus-bevegelsens framtid er stadig uviss. Usikkerheten knytter seg særlig til Arbeiderpartiets vakling mellom liberalistisk fornyelse og videre utvikling av arbeiderbevegelsens tradisjonelle kultur i vid forstand. Det er en vakling som dels ser ut til å skifte tyngdepunkt med partiets vandring ut og inn av regjeringskontorene.